

Ateismi ei ole rationaalista

VÄITTELY USKOVAISEN kanssa on turhauttavaa. Argumentit uupuvat, logiikka pettää, eikä mikään oikea tieto uppoa. Lopulta toteamme, että usko on tunneasia. Sillä ei ole tekemistä järjen kanssa. Sen sijaan ateismi on järjen asia. Rationaalinen ihminen päätyy varmasti ateistiksi.

Rationaalinen, tieteen menetelmistä perillä oleva ateisti kuitenkin tietää, että sataprosenttista varmuutta ei mistään ole. Edes painovoima ei ole täysin varmaa. Vaikka olemme satoja miljoonia kertoja todistaneet, kuinka kappaleet putoavat alas-päin, ei se täysin varmasti tarkoita, että niin tapahtuu myös seuraavalla kerralla.

Tiedon suhteen lähestymme sataa prosenttia, mutta emme koskaan sitä saavuta. Painovoiman kumoutumisen mahdollisuus on olemassa, mutta se on niin häviävän pieni, että sitä ei kannata huomioida.

Koska jumalan olemassaolemattomuus ei ole sataprosenttisen varmaa, annetaan sille todennäköisyys. Oletetaan, että jumalan olemassaolon todennäköisyys on 0,00000001%. Se on varmasti riittävän pieni, jotta järkevä ihminen päätyy sivuuttamaan koko mahdollisuuden.

Pokerissa puhutaan odotusarvosta. Käsite on monimutkainen, mutta karkeistaen sillä tarkoitetaan panos-tuotos -suhdetta. Mikäli panos, jonka joudumme riskeeraamaan, on riittävän pieni suhteessa siihen, mitä voimme voittaa (huomioiden voiton todennäköisyys), on panostuksen odotusarvo positiivinen.

Otetaan esimerikki. Joku tarjoaa minulle kolikonheittoa siten, että joudun laittamaan pottiin euron, mutta hän laittaa aina kymmenen euroa. Voitamme molemmat 1/2 kerroista, mutta koska panokseni on 1/10 siitä, mitä on voitettavissa, on odotusarvo minulle aivan huikkeen positiivinen. Vastustajan odotusarvo sen sijaan on murhaavan paljon miinuksella. Näillä säännöillä pelattaessa ajaisin Bill Gatesin leipäjonoon alta aikayksikön.

Paratiisin todennäköisyys on sama kuin jumalan. Uskovaisten mukaan paratiisi on kullekin sitä, mitä itse haluaa, joten se varmasti on jotain tavoittelemisen arvoista. Tavoitteemme on siis paratiisi, sen haluamme potista voittaa.

Sitten lasketaan panos. Kuinka paljon joudumme panostamaan, jotta voimme saavuttaa paratiisin? Raamatun mukaan usko jumalaan riittää. Epämääräisellä tavalla joskus mumistaan jotain kymmenestä käskystä ja muista moraalikoodeista, mutta lopulta kuitenkin usko on se, mikä ratkaisee. Oli se miten risti-riitaista tahansa, evoluutiota ja alkuräjähdyttä ei tarvitse hylätä.

Usko jumalaan on siis panos, jonka joudumme sijoittamaan saavuttaaksemme jotain niin mieleöntä kuin paratiisi. Sehän ei ole mitään! Voimme jatkaa elämäämme täsmälleen kuten ennenkin, kunhan vain uskomme jumalaan. Koska panoksemme on käytännössä nolla, toisin sanoen meillä ei ole mitään hävittä-

vää, antaa mikä tahansa paratiisin todennäköisyys meille positiivisen odotusarvon.

Jos vertailun vuoksi panostaisimme siihen, että painovoima saattaa hetkenä minä hyvänsä kumoutua, koko elämämme menisi uusiksi. Jokainen askel olisi harkittava erikseen. Saisimme jatkuvasti pelätä. Yksikään asia ei jatkuisi ennallaan. Painovoiman kumoutumisen olettaminen on selvästi negatiivisen odotusarvon tilanne, kun taas usko jumalaan antaa meille positiivisen odotusarvon.

Niinpä rationaalinen ihminen valitsisi, että uskoo jumalaan. Järjen ääni on ohjannut minut ateistiksi, joten miksen anna nyt saman äänen ohjata minua uskovaikseksi? Siitä sen kuin vain alan uskoa täsmälleen niin kuin aloin joskus olla ateisti.

Se ei kuitenkaan onnistu. Vaikka kuinka ymmärrän, että uskomalla lunastaisin tämän ilmaisen arpalipun, en saa sisimmästäni uskoa irti. Nyt itsestään selvä kysymys kuuluu: miksi en siihen kykene? Ei kai vain ateismi ole tunneasia.

Ivan Puopolo työskentelee toimittaja-juontajana MTV3:n Huomenta Suomi -ohjelmassa.

